

Objašnjenje – Sudsko preispitivanje akata EPPO-a

Sudsko preispitivanje akata EPPO-a jedna je od ključnih tema kad je riječ o nesmetanom funkcioniranju tog novog tijela.

Čak i u UFEU-u spominje se kao jedno od pitanja koja svakako treba urediti uredbom o EPPO-u.

U tom smislu, potrebno je prije svega razgraničiti dvije stvari.

Ukratko, u Uredbi možemo uočiti dvije kategorije akata EPPO-a koje odgovaraju dvjema različitim vrstama sudskog preispitivanja.

U prvu kategoriju ulaze postupovni akti EPPO-a, tj. oni koji su usko povezani s istragom (prijedlog za određivanje istražnog zatvora, pretraga, zapljena itd.), dok se druga kategorija odnosi na akte koje EPPO-a donosi kao tijelo Unije.

Opće je načelo da akti iz prve skupine podliježu sudskom preispitivanju pred nacionalnim pravosudnim tijelima koja su za njegovo obavljanje nadležna prema nacionalnim zakonima. Akti iz druge skupine u nadležnosti su Suda EU-a.

Dakako, tu je nemoguće povući posve jasnu granicu. EPPO uvijek nastupa kao tijelo Unije, čak i kad provodi svoje istrage. Isto tako, nadležnosti Suda EU-a protežu se i na neke akte koji se očito odnose na istragu, kao što su odluke o odbacivanju predmeta i akti koji mogu dovesti do nastanka izvanugovorne odgovornosti.

U svakom slučaju, ovim se razgraničenjem možemo poslužiti tek kako bismo olakšali analizu sudskog preispitivanja.

No prije toga potrebna je još jedna napomena: postupovni akti koji podliježu sudskom preispitivanju su oni koji proizvode pravne učinke u odnosu na treće strane.

Kao što je već spomenuto, ti akti podliježu sudskom preispitivanju pred nacionalnim sudovima u skladu s nacionalnim pravom.

U tom smislu, uvodna izjava 87. Uredbe sadržava vrlo bitno pojašnjenje jer se tu navodi da je svrha postupovnih akata koji se odnose na izbor države članice čiji će sudovi biti nadležni za odlučivanje o optužnici, što treba odrediti na temelju kriterija utvrđenih u Uredbi o EPPO-u (čl. 36.), ta da proizvode pravne učinke u odnosu na treće strane, pa bi stoga trebali podlijegati sudskom preispitivanju pred nacionalnim sudovima, najkasnije u fazi sudskog postupka.

Sudskom preispitivanju pred nacionalnim sudovima podliježe i nedonošenje postupovnih akata EPPO-a protivno određenim obvezama, ako bi ovi proizvodili učinak u odnosu na treće strane.

Tu kategoriju postupovnih akata nije lako odrediti jer mnoge države ne poznaju taj sustav preispitivanja, ali možemo zamisliti koja bi to bila bitna propuštanja tijekom istrage.

Dakle, očito je da se Uredbom predviđa stanovita razina zaštite individualnih prava u odnosu na akte EPPO-a, ali ta razina ne smije ići na štetu možebitno više razine zaštite osigurane nacionalnim pravom. Stoga, ako je nacionalnim pravom predviđeno i sudsko preispitivanje akata koji nemaju izravan učinak na treće strane, te se odredbe ne zamjenjuju Uredbom o EPPO-u.

Pravo mjerodavno za sudsko preispitivanje nije samo nacionalno pravo, već i Uredba. Kao i obično, između takvih pravnih sustava dolazi do interakcije, ali mora se osigurati najviša razina zaštite individualnih prava.

U tom smislu, ključno je načelo proporcionalnosti.

Važno je istaknuti da u sudskom preispitivanju može sudjelovati i Sud EU-a, čak i kad ga obavljaju nacionalna pravosudna tijela.

To se može dogoditi radi tumačenja prava Unije po zahtjevu za odlučivanje o prethodnom pitanju.

Drugim riječima, kad u postupku sudskog preispitivanja nekog akta EPPO-a nadležni nacionalni sud ima stanovite dvojbe oko ispravnog tumačenja mjerodavnog prava Unije, predmet može uputiti Sudu EU-a radi donošenja odluke o prethodnom pitanju u skladu s člankom 267. UFEU-a.

U tom se slučaju ocjena Suda EU-a ne odnosi se izravno na akt EPPO-a, već na zakonodavstvo Unije o kojem je riječ u konkretnom predmetu.

Sud EU-a izravno obavlja preispitivanje određenih akata EPPO-a.

Jedan o njih tipičan je postupovni akt, a to je odluka o pokretanju istrage. Tu se radi o odstupanju od prethodno navedenog načela prema kojem preispitivanje postupovnih akata EPPO-a provode nacionalni sudovi.

Kao akt tijela EU-a, odluka o odbacivanju predmeta podliježe preispitivanju pred Sudom EU-a, koje se provodi kao postupak za poništenje u skladu s člankom 263. UFEU-a.

Sud EU-a nadležan je i za odlučivanje o tužbi za naknadu štete koju je prouzročio EPPO, u skladu s općim načelom sadržanim u članku 268. UFEU-a u pogledu izvanugovorne odgovornosti tijela i dužnosnika Unije (članak 340. UFEU-a).

Sud EU-a je prema članku 272. UFEU-a nadležan i u sporovima oko arbitražnih klauzula sadržanih u ugovorima koje je sklopio EPPO.

K tome, Sud EU-a nadležan je:

-u svim sporovima koji se odnose na pitanja povezana s osobljem EPPO-a, u skladu s člankom 270. UFEU-a,

-za razrješenje dužnosti glavnog europskog tužitelja ili europskih tužitelja, u skladu s člankom 14. st. 5. odnosno člankom 16. st. 5.,

-za odluke EPPO-a koje utječu na prava ispitanika iz poglavlja VIII.,

-za odluke EPPO-a koje nisu postupovni akti, poput odluka EPPO-a o pravu pristupa javnosti dokumentima, ili

-za odluke o razrješenju dužnosti delegiranih europskih tužitelja na temelju članka 17. st. 3. Uredbe i za sve druge administrativne odluke.